

2019-01-24

Uppföljning av samverkansavtal avseende lokalt folkhälsoarbete 2018

tecknat mellan södra hälso- och
sjukvårdsnämnden och Bollebygds kommun

Om uppföljningen

Det lokala folkhälsoarbetet ska följas upp varje år. Frågorna i uppföljningen utgår från de samverkansavtal avseende lokalt folkhälsoarbete som undertecknats av södra hälso- och sjukvårdsnämnden och kommunen. Redovisningen ska så långt det är möjligt ha ett jämställdhetsperspektiv.

Besvara frågorna kortfattat och hänvisa inte till eventuellt medsänt material. Om det finns ytterligare dokumentationer som genomförts inom ramen för det lokala folkhälsoarbetet t.ex. verksamhetsberättelse, projekt, utvärderingar eller liknande, så kan dessa skickas in tillsammans med uppföljningen.

Mejla in uppföljningen till lars.paulsson@vgregion.se senast den 25 januari. Uppföljningen ska även skickas till kommunstyrelsen eller annan ansvarig nämnd. Om den ekonomiska redovisningen inte är helt klar den 25 januari, skriv i in det preliminära resultatet i del 4 "Ekonomisk redovisning". Ange där även datum när ni skickar in det slutgiltiga resultatet. Detta får senast vara den 28 februari.

1. Utgångspunkter för folkhälsoarbetet.

Beskriv kortfattat kommunens utgångspunkter för folkhälsoarbetet

Styr-/måldokument som folkhälsoarbetet utgår ifrån och var de är beslutade:

Vision Bollebygd 2025 – Visionen talar om var kommunen vill befinna sig år 2025. Visionen är grunden för styrningen av kommunen och har bred politisk förankring. Beslutad av Kommunfullmäktige.

Bollebygds kommun, mål och budget (2017-2018) – Framtagen av mandatperiodens styre. Beslutad av kommunfullmäktige.

Strategiskt inriktningsdokument, Bollebygd (2016-2018). Det strategiska inriktningsdokumentet beskriver kommunfullmäktiges ambitioner, inriktning och prioriteringar för mandatperioden. Dokumentet är ett förtydligande/konkretisering av de fyra övergripande målen för perioden (se nedan). Beslutad av Kommunfullmäktige.

Kommunens prioriterade områden och grupper:

Kommunfullmäktige har med utgångspunkt i vision Bollebygd 2025 fastställt fyra övergripande mål för perioden 2017-2018:

- Ökat arbetsdeltagande
- Trygga och goda uppväxtvillkor
- Åldrande med livskvalitet
- Hållbar livsmiljö

Målområden för folkhälsoarbetet 2018:

- Barn och ungas uppväxtvillkor
- Hälsöfrämjande livsmiljö
- Alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel
- Främja folkhälsoinsatser hos förening och frivilligorganisation

2. Utvecklingsområden utifrån hälso- och sjukvårdsnämndens mål- och inriktningsdokument samt samverkansavtalet om lokalt folkhälsoarbete.

Folkhälsoarbetet ska enligt avtalet ha en politisk styrning och bedrivs strategiskt. Under avtalsperioden ska fokus vara på följande utvecklingsområden:

- att integrera folkhälsoperspektivet i kommunens ordinarie verksamhet
- att de insatser som görs främjar utvecklingen av och förutsättningarna för en jämlik hälsa

- att främja och utveckla prioriterade grupperns inflytande och delaktighet i de insatser som görs.

a) Styrning, ledning och organisering

Beskriv kort och övergripande hur folkhälsoarbetet styrs, leds och organiseras.

Kommunstyrelsen ansvarar för folkhälsoarbetet i Bollebygds kommun och beslutar årligen om inriktningen för arbetet via den gemensamma verksamhetsplanen mellan HSNS och kommunen. Folkhälsostrategen organiserar folkhälsoarbetet samt tar fram underlag för beslut. Folkhälsostrategen är placerad på kommunstyrelseförvaltningen, direkt under kommunchefen. Det sker löpande rapportering till kommunstyrelsen hur folkhälsoarbetet går, samt i samband med uppföljningen av samverkansavtalet. För planering och genomförande av insatser använder folkhälsostrategen befintliga arbetsgrupper och nätverk som berörs av frågan. Om det inte finns en befintlig arbetsgrupp brukar kommunledningsgruppen utse lämpliga funktioner som folkhälsostrategen kan samarbeta med.

b) Integrering av folkhälsoarbetet i ordinarie verksamhet

Besvara följande påståenden där <i>grönt</i> betyder helt integrerat, <i>gult</i> på väg mot integrering och <i>rött</i> inte alls integrerat.	Grönt	Gult	Rött
Folkhälsoarbetet är integrerat kommunens ordinarie verksamhet.		X	

Skriv en kort förklaring till valet av färg.

Flera steg har tagits för att integrera folkhälsoarbetet i ordinarie verksamhet, men arbetet är inte i mål ännu.

- Folkhälsostrategen har under hösten 2018 träffat förvaltningarnas ledningsgrupper och diskuterat hur folkhälsoarbetet kan integreras i ordinarie verksamhet. Planen är att folkhälsan och förvaltningarna ska samarbeta under processen då nya verksamhetsplaner tas fram. Genom att lyfta gemensamma målområden och prioriteringar som finns mellan folkhälsan och förvaltningarna i respektive verksamhetsplan, så integreras folkhälsan i förvaltningarnas befintliga målarbete.
- Under 2018 har folkhälsostrategen omplacerats och sitter numera direkt under kommunchefen. Detta är en strategisk placering som ger ökad tillgång till betydelsefulla funktioner och arenor.

c) Mål och redovisning

Besvara följande påståenden med ja eller nej. Eventuella kommentarer görs i fältet under tabellen.	Ja	Nej

c1) Folkhälsoarbetet har egna mål som enbart gäller för folkhälsoarbetet?	Ja	
c2) Folkhälsoarbetet har egna mål som gäller för alla förvaltningar?	Ja	
c3) Folkhälsoarbetet har inga egna mål utan kommunens ordinarie mål gäller även för folkhälsoarbetet.		Nej
c4) Folkhälsoarbetet redovisas i kommunens ordinarie årsredovisning.	Ja	

Kommentarer till tabellen Mål och redovisning.

C1) Folkhälsoarbetet har egna mål som folkhälsostrategen arbetar med och följer upp. Målen är utformade så att de andra förvaltningarna måste involveras i arbetet.

C2) Folkhälsomålen berör alla förvaltningar, men förvaltningarna har inte folkhälsomålen som sina egna mål. Efter dialog med förvaltningarnas ledningsgrupper planerar vi att lyfta gemensamma målområden och prioriteringar som finns mellan folkhälsan och förvaltningarna i respektive verksamhetsplan. På så vis integreras folkhälsan i förvaltningarnas befintliga målarbete.

C3) Folkhälsoarbetet har egna mål, som går i linje med kommunens ordinarie mål.

C4) Ja, sedan 2017

d) Beskriv hur det lokala folkhälsoarbetet utformats för att minska skillnader i hälsa. Beskriv också hur ni arbetar för att nå kommunens prioriterade grupper i syfte att minska skillnader i hälsa.

Kommunens prioriterade målgrupp inom folkhälsoarbetet är barn och unga. De insatser som görs syftar till att stärka barn och ungas uppväxtvillkor samt stärka deras inflytande och delaktighet. Det görs både universella och riktade insatser, ibland behöver man göra olika för att uppnå lika. Ett par exempel är föräldraskapsstöd och arbetet med unga i riskzonen inom SSPF (socialtjänst, skola, polis och fritid). Det har även varit stort fokus på kraftsamlingen för fullföljda studier eftersom utbildning och arbete är två av de viktigaste faktorerna för att minska skillnader i hälsa och bryta utanförskap.

En viktig uppgift för folkhälsostrategen är att i samverkansgrupper och i olika sammanhang bidra med sin kompetens för att påverka och integrera folkhälsoperspektivet i kommunens verksamheter. Ju fler verksamheter som arbetar för att minska skillnader i hälsa, desto större genomslagskraft.

e) Beskriv hur ni främjat och utvecklat kommunens prioriterade gruppers möjligheter till delaktighet och inflytande.

Barn och unga har involverats i flera av kommunens besluts- och planeringsprocesser. Varje år genomförs en demokratiseringsprocess som innebär att barn och unga från alla skolor i kommunen,

samt gårdsråd och ungdomsråd får bestämma vad som ska göras med 100 000 kronor. Satsningen syftar till att öka kunskaperna om den demokratiska processen, samt att barn och unga ska känna sig delaktiga i kommunens utveckling.

Kommunen har ett aktivt ungdomsråd. Rådet är involverat i kommunala besluts- och planeringsprocesser bland annat genom att vara remissinstans när samhällsbyggnadsförvaltningen tar fram nya detaljplaner och planprogram. Under 2018 lämnade rådet 4 remissvar på detaljplaner från samhällsbyggnadsförvaltningen. Rådet har även lämnat flera förslag och idéer till kommunen via sina mötesprotokoll.

Varje år delar kommunen ut ett demokratistipendium, för att uppmuntra och uppmärksamma unga som engagerat sig extra mycket inom demokratiarbete.

f) Beskriv samarbetet med vårdaktörerna i det lokala folkhälsoarbetet och i vilka forum det sker.

Via närvårdssamverkan sker en regelbunden dialog och samverkan mellan folkhälsan och flera vårdaktörer. Folkhälsan deltar i den lokala ledningsgruppen och i den lokala arbetsgruppen ”barn och unga samt funktionsnedsättning”. I dessa grupper möter folkhälsostrategen bland annat primärvården, BVC, BUP och UMO. Vi delger varandra vad som är på gång, hjälps åt att sprida hälso-information, bjuder med varandra på relevanta föreläsningar/utbildningstillfällen osv. Utöver samarbetet i närvårdssamverkan ingår BVC i det lokala nätverket för föräldraskapsstöd.

Tandvården och folkhälsan har haft ett första möte i slutet av 2018. Båda parter är intresserade av att samarbeta, men något konkret har inte inletts.

g) Samarbete med vårdaktörer i det gemensamma lokala folkhälsoarbetet:

Markera vilka vårdaktörer ni samarbetar med i det gemensamma folkhälsoarbetet. Grönt = Vi har ett systematiskt samarbete. Gult = Vi är på väg mot ett systematiskt samarbete. Rött = Vi har inget systematiskt samarbete. Ange i "Kommentarer" vilka områden ni samarbetar inom och hur ni upplever att samarbetet fungerar: "fungerar bra", "under utveckling", "fungerar inte bra".

Aktör	Grönt	Gult	Rött	Kommentarer
Primärvård	X			Närvårdssamverkan. Fungerar bra.
BMM			X	Varken kommun eller BMM har initierat kontakt. BMM är inte med i Närvårdssamverkan i Bollebygd.
BVC	X			Närvårdssamverkan och föräldraskapsstöd. Fungerar bra.
Tandvård		X		Ett första möte mellan folkhälsan och folktandvården har ägt rum. Det finns intresse från båda parter att hitta samarbetsformer.
Ungdomsmottagning	X			Närvårdssamverkan. Fungerar bra.
Ange här eventuell annan vårdaktör				

Klicka här för att ange text.

h) Beskriv om och hur det lokala folkhälsoarbetet, inom ramen för folkhälsoavtalet, bidragit i arbetet med att öka andelen elever med fullföljda studier.

I samarbete med bildning- och omsorgsförvaltningen har en omfattande satsning genomförts gällande anknytning i förskolan. Genom studiecirklar, föreläsningar och handledning av Birthe Hagström, forskare och författare i pedagogik, har förskolpedagoger fått ett kunskapslyft i anknytningsteori under året. Anknytningsteorin är en teori som handlar om nära och känslomässiga relationer och deras betydelse för individens utveckling. Barn som utvecklat en trygg anknytning till minst en vuxen på förskolan litar på att de blir tröstade när behov uppstår, de kan då slappna av och ägna sig åt lek och utforskande. Forskning visar på att trygga relationer med pedagoger i förskolan kan göra det lättare för barnen att ta hjälp av andra när svårigheter uppstår. Som ett led i satsningen har personal från socialtjänst, BVC och skolan bjudits in till föreläsningarna. Det är viktigt även i skolan att barn vet att det finns trygga vuxna att vända sig till och som bryr sig om hur barnet har det. Ett syfte med satsningen är att den ska leda till ett ökat samarbete kring barnen och deras familjer och att detta på sikt ska öka förutsättningarna för elever att fullfölja sina studier.

j) Folkhälsostrategens yrkesroll

I din yrkesroll som folkhälsostrateg, ge exempel på processer och aktiviteter där du/ni har varit:

Drivande: Anknäytningssatsningen som beskrevs under rubrik 2 h.

Folkhälsostrategen har arbetat upp en ny organisation för kommunens brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete. Den nya organisationen består av ledningsgrupp, beredningsgrupp (strategisk) och SSPF-arbetsgrupp (operativ).

Ungdomsdemokratiarbetet; organisera demokratisatsningen (100 000 kronor), träffa ungdomsrådet regelbundet och inkludera dem i kommunala besluts- och planeringsprocesser.

Deltagande: Drogfria skolavslutningarna (sommar och vinter).

Grannsamverkansarbetet tillsammans med polisen.

3. Insatser inom ramen för folkhälsoavtalet

Beskriv kort och övergripande årets insatser, inom ramen för folkhälsoavtalet, som skett inom respektive målområde. Ange de mål som målområdet har utgått ifrån. Kopiera och använd en mall per målområde.

Målområde:

Barn och ungas uppväxtvillkor

- Erbjuder föräldraskapsstöd till alla föräldrar med barn upp till 18 år
- Ungas delaktighet och inflytande
- Fullföljda studier; alla elever är behöriga till gymnasieskolan

Insatser:

Föräldraskapsstöd:

- Fortbildning för kursledare i Active Parenting (aktivt föräldraskap) och inköp av kursmaterial till Active parenting. Försök att genomföra en föräldrakurs under hösten, men den fick ställas in pga av lågt deltagarintresse.
- Nätverksträffar; kommunen, regionen och svenska kyrkan samverkar för att kunna erbjuda föräldraskapsstöd vid barnets alla åldrar. Nätverket uppdaterar information på hemsidan och i en broschyr som delas ut i väntrum mm.

Ungas delaktighet och inflytande:

- Demokratiprocess där barn och unga i kommunen får bestämma vad som ska göras med 100 000 kronor. Samtliga skolor deltog i satsningen tillsammans med gårdsrådet och ungdomsrådet.

- Regelbundna möten med ungdomsrådet, bland annat med syfte att öka ungas involvering i kommunala besluts- och planeringsprocesser. Under 2018 lämnade rådet 4 remissvar på detaljplaner från samhällsbyggnadsförvaltningen. Ungdomsrådet var också delaktigt i processen kring demokratistipendiet som delas ut årligen för att uppmärksamma barn/unga som visat engagemang i demokratifrågor.

Fullföljda studier:

- Anknytning i förskolan, se avsnitt 2h för projektbeskrivning. Under 2018 deltog 3 av kommunens förskolor, under 2019 fortsätter satsningen med resterande 3 förskolor.

Har målområdet genomförts med utgångspunkt från kommunens prioriterade grupper för att minska skillnader i hälsa

Ja Nej

Om ja, i så fall vilka grupper?

Inom folkhälsoarbetet är barn och unga en prioriterad målgrupp. Samtliga insatser riktar sig till målgruppen (direkt eller indirekt) i syfte att stärka barns uppväxtvillkor och deras möjlighet till delaktighet och inflytande. Stort fokus har legat på kraftsamlingen för fullföljda studier eftersom utbildning och arbete är två av de viktigaste faktorerna för att minska skillnader i hälsa och bryta utanförskap.

Målområde:

Hälsöfrämjande livsmiljö

- Trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete i syfte att öka tryggheten och minska brottsligheten

Insatser:

- En omorganisering av det brottsförebyggande- och trygghetsskapande arbetet har skett under året, där SSPF (Socialtjänst, skola, polis och fritid) utgör en viktig del. SSPF handlar om förebyggande arbete och tidig upptäckt av ungdomar i riskzon. Studiebesök till Borås för att ta del av deras SSPF-arbete.
- Kommunen deltog i en kompetenshöjande insats om trygg stadsplanering som polisen anordnade.
- Stimulerat grannsamverkansarbetet. Tillsammans med polisen ordnat en träff med grannsamverkansgrupperna i Bollebygd.
- Kompetenshöjande insats för politikerna i kommunstyrelsen; Studiebesök till Sjuhärads hallen/Parasportcenter i Borås, tema jämlik hälsa och inkluderande aktiviteter.

Har målområdet genomförts med utgångspunkt från kommunens prioriterade grupper för att minska skillnader i hälsa

Ja Nej

Om ja, i så fall vilka grupper?

Utgångspunkten är att allt trygghetsskapande- och brottsförebyggande arbete bidrar till tryggare och bättre uppväxtvillkor för barn och unga i kommunen. SSPF är specifikt inriktat på barn och unga i riskzon.
Den kompetenshöjande insatsen i kommunstyrelsen syftar till att ge beslutsfattare ökade kunskaper och förutsättningar att ta beslut i riktningen att minska skillnader i hälsa.

Målområde: Alkohol, narkotika, dopning, tobak, och spel/skärmberoende	
<ul style="list-style-type: none"> - Minska bruket av ANDTS 	
Insatser:	
<ul style="list-style-type: none"> - Stöttat de drogfria skolavslutningarna. Cirka 550 ungdomar besökte sommaravslutningen och 150 julavslutningen. - Insatser mot langning i samarbete med Länsstyrelsen. Kommunen har spridit information via hemsidan, affischering och utskick i befintliga nätverk. Särskilt fokus i samband med lov och storhelger. - Cannabisföreläsningar med Mattias Gullberg från Mini Maria i Göteborg. En föreläsning riktad till lärare i skolan och en föreläsning riktad till föräldrar, föreningar och politiker i kommunstyrelsen. Polis, socialtjänst och folkhälsostrateg deltog och svarade på frågor. - Medborgarlöfte med polisen om att förebygga droganvändning bland ungdomar. 	
Har målområdet genomförts med utgångspunkt från kommunens prioriterade grupper för att minska skillnader i hälsa	
	Ja X Nej
Om ja, i så fall vilka grupper?	
Det drogförebyggande arbetet är främst inriktat på målgruppen barn och ungdomar. Genom tidigt förebyggande insatser kan missbruk förhindras. Missbruk är förknippat med utanförskap och allvarliga sociala konsekvenser.	

Målområde: Främja folkhälsoinsatser hos förening och frivilligorganisation	
<ul style="list-style-type: none"> - Förbättrad samverkan och spridning av folkhälsoarbetet 	
Insatser:	
<ul style="list-style-type: none"> - Annonsering och fördelning av sökbara medel till föreningar. Två projektansökningar inkom, varav en beviljades. Handbollsföreningarna HK Bollebygd och Bollebygds AFF Handboll fick medel för ett pilotprojekt med syfte att aktivera vårdnadshavare under tiden som deras barn tränar handboll. Föreningarnas erfarenhet var att vårdnadshavare generellt sett är ganska inaktiva och det vore hälsofrämjande att nyttja väntetiden till fysisk aktivitet. De har genomfört 10 träningstillfällen med 6-8 föräldrar per gång. Projektet fortsätter under 2019. - Idrottsföreningarna i Bollebygd bjöds med på studiebesöket till Sjuhäradshallen/parasportcenter i Borås tillsammans med politiker och 	

tjänstepersoner. Tema jämlik hälsa och inkluderande aktiviteter inom idrotten.
Jan Rylén från IF Elfsborg berättade om ”Vi tillsammans”.

Har målområdet genomförts med utgångspunkt från kommunens prioriterade grupper för att minska skillnader i hälsa

Ja X   Nej

Om ja, i så fall vilka grupper?

Att höja kunskaperna gällande funktionsvariationer hos föreningar är ett steg i rätt riktning för att uppnå ett mer inkluderande och jämlikt Bollebygd.

4. Ekonomisk redovisning

Denna redovisning avser uppföljning av utfall i förhållande till budgetunderlag.

Den ekonomiska redovisningen är **slutgiltig** **preliminär***

*=ange datum när ni skickar in den slutgiltiga redovisningen (senast 28 februari): _____

	Budget			Utfall		
	HSN	Kommun	Övrigt	HSN	Kommun	Övrigt
Ingående från föregående år:	0	0	0			
Folkhälstjänst	367 200	252 000		367 200	252 000	
- lön (inkl. lönebikostnader)						
- omkostnader (admin., kostnader, resor, kurser etc.)	2 000	2 000		1 800	1 800	
Folkhälsoinsatser enligt plan för folkhälsoarbete:						
Barn och ungas uppväxtvillkor	38 000	78 000		53 645	78 000	
Hälsofrämjande livsmiljö	17 500	17 500		13 783	13 428	
ANDTS	20 428	20 428		34 000	34 000	
Främja folkhälsoinsatser hos förening och frivilligorganisation	51 500	11 500		26 000	2 000	
SUMMA	494 628	379 428		494 628	379 428	
Kvarvarande medel:	0	0		0	0	

Kommentarer kring den ekonomiska redovisningen:

Eftersom det bara var en förening som beviljades medel för folkhälsoinsatser, gick inte alla medel åt under posten ”Främja folkhälsoinsatser hos förening och frivilligorganisation”.

Medel användes istället för att boka en drogförebyggande föreläsning med Mattias Gullberg från Mini Maria, samt för inköp av litteratur till anknytningsatsningen i förskolan, det vill säga ”barn och ungas uppväxtvillkor”.

5. Övrigt

Om ni har något ytterligare ni vill förmedla som kanske inte passat in under övriga rubriker kan det skrivas här.

Hör av er vid frågor!